

Xafa't

PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA
VIOLÈNCIAMASCLISTA

2021

Índex

Introducció.....	3
Compromisos	3
Objectius	4
Finalitat	5
Marc normatiu	5
Definicions	6
Conductes de violència masclista	6
Classificacions de les violències	6
Àmbit d'aplicació material	7
Mesures de prevenció.....	8
Comunicació.....	8
Equip de la comissió contra les violències masclistes i LGTBIfòbiques (CCVM)	8
Iniciació del procediment.....	8
Obligacions de garantia del protocol.....	8
Circuit d'actuació - Procediment general davant d'una denúncia.....	9
Les infraccions.....	10
Faltes lleus.....	10
Faltes greus	10
Faltes molt greus.....	11
Les sancions	12
Faltes lleus.....	12
Faltes greus i molt greus	12
Mesures i principis d'actuació.....	12
Prevenció	12
Suport i respecte a la presa de decisions	13
Respecte i protecció.....	13
Confidencialitat.....	13
Diligència i celeritat.....	14
Audiència, imparcialitat i contradicció.....	14
Protecció de la dignitat de les persones afectades	14
Protecció davant de possibles represàlies	15
No duplicitat de les actuacions	15
Seguiment i avaluació	15

Introducció

El protocol per a l'abordatge de la violència masclista a Xafa't que es presenta a continuació assenta les bases sobre com actuar davant les diverses manifestacions de la violència masclista.

El protocol actua com a normativa i conjunt de directrius per procedir davant qualsevol situació de sexisme, discriminació, assetjament o agressió sexista o sexual que tingui lloc als espais físics i entorns relacionats amb l'entitat.

Aquest marc d'actuació no només es centra en l'abordatge de l'atenció assistencial tan bon punt s'ha viscut una situació, sinó que posa un gran pes en la part prèvia, que té a veure amb la sensibilització, la prevenció i també amb la detecció.

El protocol i els seus preceptes són d'obligat compliment per a totes aquelles persones i entitats que tinguin una relació formalitzada, sigui contractual o d'altre tipus, amb l'entitat i que s'hi adhereixin.

L'adhesió a l'entitat comporta el compromís d'actuar sota les directrius i recomanacions del protocol.

Compromisos

Xafa't considera l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual i la violència masclista com comportaments reprovables, per la qual cosa es compromet a fer-ne un abordatge integral:

- Declarar formalment i difondre el seu rebuig a tot tipus d'assetjament o de violència masclista, en totes les formes o manifestacions.
- Denunciar i investigar, d'acord amb el que preveu aquest protocol, qualsevol conducta que pugui ser constitutiva d'assetjament o de violència masclista.
- Acompanyar i assessorar les víctimes d'assetjament o de violència masclista.

Objectius

- Posar en marxa un marc d'abordatge integral davant l'assetjament discriminatori i les violències sexuals en clau feminista interseccional a Xafa't i al seu entorn d'intervenció organitzatiu.
- Establir una cultura de tolerància zero davant el sexisme, les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, les violències masclistes i en particular les violències sexuals.
- Fer de la igualtat de gènere en sentit ampli i de la prevenció del sexisme, les discriminacions i les violències sexuals un dels valors fonamentals de l'entitat.
- Generar cultura política i organitzativa on es visualitzi que els possibles assetjaments i agressions no són conflictes entre dues persones, sinó que impliquen a totes i tots els membres de l'associació.
- Aconseguir espais més segurs i lliures de sexisme, discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, de violències masclistes i en particular de les violències sexuals
- Visibilitzar les diverses manifestacions de sexisme, de discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, de violències masclistes i en particular de les violències sexuals que poden tenir lloc en l'àmbit de l'entitat, posant especial atenció davant d'aquelles més difícilment identificables.
- Sensibilitzar i implicar les i els membres de l'entitat i oferir uns espais i mecanismes de seguretat i de confiança on hi hagi persones que acompanyin les persones assetjades i agredides.
- Oferir mecanismes i recursos adequats per poder generar processos de recuperació i reparació de les víctimes.
- Visibilitzar les categories interseccionals que, a més del gènere, poden influir en les discriminacions i les violències sexuals (classe, racisme, origen, opció sexual, identitat de gènere, capacitats diverses...).
- Establir els criteris essencials per donar resposta acurada a conductes percebudes com a discriminatòries, violentes o d'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual o identitat de gènere, produïdes dins l'àmbit de l'entitat, que afectin el conjunt de sòcies i socis en el marc del desenvolupament de l'activitat de Xafa't.

Així mateix,

- S'aplica tant a les activitats promogudes, coordinades, organitzades o coorganitzades directament per l'entitat com en aquelles en què Xafa't hi col·labora com a aquelles persones que no formen part de l'entitat però que hi presten serveis.

Finalitat

Erradicar qualsevol conducta d'assetjament sexual, d'assetjament per raó de sexe, orientació sexual i de violència masclista entre els membres de l'entitat i qualsevol persona vinculada a aquesta de manera temporal o continuada.

Marc normatiu

- CEDAW: Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació envers les dones.
- Declaració sobre l'eliminació de la violència envers les dones, de 18 desembre de 1979.
- Codi penal espanyol, Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre. La versió consolidada del Codi Penal espanyol inclou fins a l'última modificació del 31 de març de 2015. Especialment, el contingut de l'article 173 contra la integritat moral i els del Títol VIII. "Delitos contra la libertad e indemnidad sexuales", articles 178 a 194.
- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.
- Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica, també conegut com a Conveni d'Istanbul, maig 2011.
- Llei 17/2015, del 21 de juliol, Llei d'igualtat efectiva de dones i homes.

Definicions

- a) S'entén per assetjament sexual qualsevol comportament, verbal o físic, de naturalesa sexual que tingui el propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, en particular quan es crea un entorn intimidador, degradant o ofensiu (article 7.1 de la Llei orgànica 3/2007).
- b) S'entén per assetjament per raó de sexe qualsevol comportament dut a terme en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear un entorn intimidador, degradant o ofensiu (article 7.2 de la Llei orgànica 3/2007).
- c) S'entén per assetjament per raó de l'orientació sexual qualsevol comportament basat en l'orientació sexual d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest (Llei 11/2014).

Conductes de violència masclista

Partint de la definició de les formes de violència masclista de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, aquest protocol es pot activar davant la concurrència d'alguna de les conductes següents:

Violència física: qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Violència psicològica: tota conducta o omisió intencional que produeix en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, humiliació, vexacions, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Violència sexual i abusos sexuals: qualsevol acte de naturalesa sexual exercit sobre una dona sense el seu consentiment. Inclou l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que el presumpte agressor pugui tenir una relació afectiva o no amb la dona.

Classificacions de les violències

Nivell 1

Nivell 2

Nivell 3

PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Violència psicològica	Insultar, escridassar, proferir burles sexistes, jutjar la vida sexoafectiva, menysprear, etc.	Amençar, fer xantatge, emetre comentaris sobre l'aparença, etc.	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi, etc.
Violència física	Envair l'espai, intimidar, fer tocaments no sexuals no desitjats, donar empentes, etc.	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells perseguir, etc.	Donar cops de puny / de peu, retenir, agafar pel coll, etc.
Violència sexual	Bavejar, dirigir mirades o fer comentaris sexuals no desitjats, etc.	Fer tocaments sexuals no desitjats, assetjar per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, etc.	Practicar exhibicionisme sexual, violar (no només penetració), fer xantatge i amenaçar per obtenir pràctiques sexuals, etc.
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, usar llenguatge sexista, etc.	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, etc.	Creuar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes, etc.

Àmbit d'aplicació material

Aquest protocol s'aplica a qualsevol de les conductes definides anteriorment com a qualsevol tipus de violència que es produeixin per mitjans verbals, presencials o electrònics (missatges de correu, xarxes socials, whatsapps, etc.).

Aquest protocol s'aplica a totes les persones que formin part de l'entitat o aquelles amb les que l'entitat hi treballi o col·labori.

Mesures de prevenció

Comunicació

Es desenvoluparà una estratègia de comunicació, amb l'objecte que aquest protocol sigui conegut per tots els membres de l'entitat. Entre d'altres, les eines que es faran servir per difondre'l són: assemblees ordinàries, web de l'entitat i llistes de correu electrònic.

Equip de la comissió contra les violències masclistes i LGTBIfòbiques (CCVM)

Es crearà un equip de la CCVM que estarà format per dues persones membres de l'entitat.

Aquestes dues persones seran una referència per a tothom i s'hi podrà acudir en cas de detectar o viure una situació de violència masclista o LGTBIfòbica.

Aquestes persones han de prendre el compromís en formar-se en qüestions de violència masclista i sempre mantindran una actitud respectuosa i de confidencialitat respecte a la informació que rebin en l'exercici de les seves funcions.

Iniciació del procediment

El procediment s'inicia per la denúncia de la persona afectada o de qualsevol persona de la l'entitat que hagi tingut coneixement directe o indirecte dels fets que motiven la denúncia.

La denúncia es realitzarà amb una comunicació a una de les persones que formi part de la comissió contra les violències masclistes i LGTBIfòbiques (en endavant **CCVM**) creada amb aquesta finalitat.

Obligacions de garantia del protocol

PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Per a la implementació d'aquest protocol, els òrgans responsables de l'entitat tindran les següents obligacions:

- a) Conèixer aquest protocol i vetllar per reduir i eliminar factors de risc que generen situacions discriminatòries, violentes o d'assetjament.
- b) Vetllar, a través de la informació als socis i sòcies, perquè tots i totes el coneguin i compleixin.
- c) Vetllar per al compliment del protocol.
- d) Avaluar el protocol i detectar necessitats d'actualització i millora.
- e) A instància de les persones expertes del CCVM, procurar el suport i l'acompanyament a la persona o persones afectades.

Circuit d'actuació - Procediment general davant d'una denúncia

1. El procediment d'aquest protocol no impedeix que la víctima acudeixi a la via judicial sempre que ho consideri oportú.
2. En el moment de rebre la denúncia, s'informarà les persones implicades o perjudicades dels drets de denúncia i d'altres recursos que poden utilitzar en aquest àmbit fora de l'entitat.
3. Les denúncies adreçades al CCVM caràcter confidencial i les seves dades només seran utilitzades per als procediments que se'n derivin.
4. Les denúncies també es poden iniciar d'ofici.
5. Les persones membres del CCVM, en primer lloc, informaran de les recomanacions d'aplicació immediata, amb l'objectiu de preservar la persona presumptament agredida, donar-li el suport necessari i erradicar la possible situació de violència mentre s'incoa el procediment d'avaluació.
6. Juntament amb les especificitats que s'estableixin en aquest protocol, les persones s'entrevistaran amb les persones afectades per la denúncia i avaluaran la situació, a fi d'emetre un informe motivat amb les conclusions i, si és el cas, amb les sancions proposades a aplicar en la situació concreta.

7. Aquest informe amb la seva proposta de resolució s'adreçarà als càrrecs de l'entitat (presidència, secretaria i tresoreria) conservant la privacitat de les persones implicades per a la seva deliberació i emissió d'una proposta de resolució.
8. Si el els càrrecs de l'entitat abans esmentats, després de revisar la proposta provisional de resolució emesa per pel CCVM, determinarà si hi ha hagut infracció de tipificació i sanció i, en el cas contrari, arxivarà les actuacions.

Les infraccions

El CCVM, en funció dels fets avaluats, determinarà la infracció en què la persona denunciada hagi pogut incórrer.

Faltes lleus

- a) observacions suggerents i desagradables, acudits o comentaris sobre l'aparença o l'aspecte, i abusos verbals deliberats de contingut libidinós.
- b) ús d'imatges o pòsters pornogràfics en els llocs de treballs i en les eines que s'hi utilitzen, sempre que no es considerin faltes greus.
- c) exhibició de símbols sexistes ofensius i/o d'imatges ofensives o vexatòries de les persones LGBTI.
- d) qualsevol actitud sexista, verbal, no verbal o física, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona que la pateix. S'hi inclouen: galanteries grolleres, invasió de l'espai, mirades persistents, peticions insistents, persecucions, insults, burles, intimidació, humiliacions, comentaris ofensius i/o degradants o qualsevol altre comportament hostil.
- e) gestos obscens.
- f) contacte físic innecessari.
- g) actituds que comportin vigilància extrema i contínua.

Faltes greus

- a) gestos obscens.

- b) ordres vexatòries.
- c) contacte físic deliberat i no sol·licitat, innecessari, fregaments, tocaments no consentits amb o sense força.
- d) observació clandestina de persones en llocs reservats, com els serveis o vestuaris.
- e) insinuacions sexuals o comentaris humiliants, vexatoris o obscens de caràcter sexista o per raó d'identitat o d'orientació sexual.
- f) cartes, notes, missatges electrònics o qualsevol tipus de missatge de text o gràfic de contingut sexual dirigit a la persona objecte de la conducta.

Faltes molt greus

- a) demandes de favors sexuals, acompanyats o no de promeses explícites o implícites de tracte preferencial o d'amenaques en cas de no accedir a aquest requeriment (xantatge sexual o d'intercanvi).
- b) intents d'agressió sexual i agressions sexuals amb o sense penetració, forçar relacions sexuals sota pressió, coacció, intimidació o submissió química (conducta sancionada penalment com a abús o agressió sexual).
- c) publicació de comentaris, fotografies o altre tipus de materials de caràcter sexual a xarxes socials, sobre la persona objecte d'atenció inapropiada o dirigits a ella.
- d) arraconaments, busca deliberada de quedar-se a soles amb algú de manera innecessària, amb la creació d'un entorn intimidant o molest.
- e) agressions físiques, que inclourien la violència física exercida sobre una persona o un grup de persones per motius de violències mesclistes i LGTBIfòbiques, orientació sexual o aspecte físic no heteronormatiu.
- f) suplantació de la identitat de la persona afectada en entorns digitals per aconseguir la seva humiliació pública.
- g) publicació o difusió deliberada d'informació personal o confidencial de la persona objecte de la conducta per fer-ne mofa o per canviar la seva imatge pública;

h) la combinació de diferents conductes de les anteriorment descrites es considerarà indici suficient d'una conducta d'assetjament.

Les sancions

Les persones designades en el CCVM inclourà les conclusions del cas instruït i, si escau, la proposta provisional sancionadora. Aquesta proposta de resolució sancionadora es realitzarà de forma motivada i proporcionada als fets que hagin resultat provats, i sempre d'acord amb aquest protocol.

Les sancions corresponents, que poden ser més d'una, en funció del principi de proporcionalitat i d'acord amb la gravetat dels fets i les circumstàncies concurrents, seran les següents:

Faltes lleus

Amonestació verbal, amonestació per escrit, carta de censura, suspensió d'activitat representativa de l'entitat o de tasques de voluntariat.

Suspensió temporal de càrrec i expulsió temporal de l'Associació.

Faltes greus i molt greus

Suspensió de càrrec i expulsió de l'Associació.

Mesures i principis d'actuació

Prevenició

Es promouran els cursos i formació amb perspectiva feminista i en contra de l'assetjament per a totes les persones associades a l'entitat, prioritzant les persones amb responsabilitat en el protocol.

Es generaran materials de difusió, suport i sensibilització sobre l'àmbit d'actuació d'aquest protocol.

Suport i respecte a la presa de decisions

S'oferirà informació sobre els recursos socials i de suport existents per a les persones que han patit assetjament, agressió o discriminació masclista o LGTBfòbica. És imprescindible respectar la capacitat de decisió de la persona agredida. Sempre cal tenir en compte que l'última decisió l'ha de prendre ella, fins i tot quan sembli incompreensible.

La persona agredida ha de donar sempre el consentiment en relació amb l'aplicació del protocol. En cas que la persona agredida retiri el seu consentiment un cop ja s'ha iniciat el procediment, caldrà cloure l'informe i, si es tenen evidències de l'agressió, el CCVM haurà d'entomar la responsabilitat de resoldre l'expedient.

Una agressió no pot quedar sense resposta.

Respecte i protecció

S'ha de procedir amb la discreció necessària per protegir la intimitat i la dignitat de les persones afectades. Les actuacions i les diligències han de tenir lloc amb el màxim respecte a totes les persones implicades.

Confidencialitat

La informació generada i aportada per les actuacions en l'aplicació del procediment establert a aquest protocol tindrà caràcter confidencial i només serà accessible per al personal que intervingui directament en la seva tramitació.

Està prohibit difondre els documents relacionats amb qualsevol consulta o denúncia presentades.

Només les parts implicades en els fets, en la seva condició d'interessades, tindran accés als documents que formin part d'un expedient.

PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Excepcionalment, es podrà proporcionar informació a les autoritats judicials corresponents, quan així ho sol·licitin en el marc de les diligències que s'estiguessin tramitant pels mateixos fets. En el cas de les diligències policials, només es podrà facilitar la informació requerida quan es facin en l'exercici de les funcions com a policia judicial. Totes les persones que participin en les actuacions previstes en el procediment establert a l'establiment d'aquest protocol, ja sigui com a parts implicades o qualsevol altre condició, tenen l'obligació de no revelar les informacions que coneguin a conseqüència de la seva participació.

La persona denunciant ha d'actuar d'acord amb les exigències de la bona fe.

Diligència i celeritat

El procés de recopilació d'informació s'ha de fer amb la major celeritat possible i amb la màxima sensibilitat i respecte pel que fa als drets de cadascuna de les persones afectades. La investigació i la resolució del conflicte s'han de dur a terme amb professionalitat i diligència i sense demores indegudes, de manera que el procediment es pugui completar en el mínim temps possible, respectant-ne les garanties.

Audiència, imparcialitat i contradicció

El procediment ha de garantir l'audiència, el tractament just i la defensa a totes les persones que hi estiguin implicades, que podran estar acompanyades per una persona de la seva elecció, incloent-hi assessories legals, si així ho sol·liciten.

Protecció de la dignitat de les persones afectades

L'entitat ha d'adoptar les mesures pertinents per garantir el dret a la protecció de la dignitat de totes les persones afectades. Ha d'assegurar l'opció de defensa i confidencialitat de la persona suposadament assetjadora i, sobretot, ha de preservar la confidencialitat de la persona suposadament assetjada i donar-li suport en les diferents fases del procediment.

Protecció davant de possibles represàlies

Queda garantida l'absència de represàlies contra les persones que formulin una denúncia, que compareguin com a testimonis o que participin en una investigació sobre conductes com les descrites en aquest protocol, excepte en els casos en què actuessin de mala fe, un comportament del qual es podran derivar responsabilitats.

No duplictat de les actuacions

La tramitació d'un expedient disciplinari o d'un expedient informatiu en l'àmbit de l'associació és totalment independent de les accions legals que la persona afectada vulgui emprendre per la via judicial o de la col·laboració que es pugui sol·licitar en el marc d'una investigació judicial.

Quan s'estigui tramitant un procediment penal pels mateixos fets, s'informarà el CCVM, el qual acordarà la suspensió de la tramitació de l'expedient, ja sigui disciplinari o informatiu, en espera que es produeixi una resolució judicial que posi fi al procediment penal. Els fets declarats provats en via penal són vinculants per reobrir i resoldre l'expedient sancionador per part del CCVM.

Igualment, s'acordarà la suspensió de les actuacions del procediment quan, arran dels mateixos fets, s'estigui tramitant un altre procediment administratiu, civil o social que encara no hagi estat resolt.

Seguiment i avaluació

El CCVM amb la periodicitat que s'estableixi en el moment de la seva creació, farà un informe amb totes les denúncies. Hi incorporarà aquella informació, excepte dades personals, que serveixi per fer-ne seguiment i conèixer la tipologia dels casos.

També revisarà el protocol, per tal de proposar accions de millora.

El CCVM un cop tancat l'expedient d'un cas, en farà el seguiment, en un termini màxim de sis mesos després de la finalització de la intervenció.